

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

ATSISAKYTI PRADĖTI TYRIMĄ DĖL KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS SPRENDIMŲ IR VEIKSMŲ, SUSIJUSIŲ SU KREMATORIUMO STATYBA, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2023 m. rugpjūčio 1 d.
Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2023 m. rugpjūčio 1 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl Kauno miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) sprendimų ir veiksmų, susijusių su krematoriumo statyba, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Konkurencijos taryba gavo AB „K2 LT“ (toliau – Pareiškėjas) prašymą ištirti Savivaldybės sprendimus ir veiksmus, kuriais, anot Pareiškėjo, galimai pažeidžiami Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimai bei Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSĮ) 56 straipsnis, kuris buvo patikslintas vėlesniais raštais (toliau – Pareiškimas)¹.

(3) Pareiškime nurodoma, kad 2022 m. rugpjūčio 25 d. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu² buvo patvirtintas Vainatrakio kapinėse planuojamo statyti krematoriumo (toliau – Krematoriumas) techninis projektas, o 2023 m. balandį Centriniam viešųjų pirkimų portale Savivaldybė paskelbė planuojamą statybos darbų pirkimą³. Pareiškėjo teigimu, Savivaldybė planuoja ne tik pastatyti krematoriumo pastatą, bet ir įsigyti bei įrengti visą kremavimo paslaugų teikimui reikiamą įrangą, o būtent krematoriumo pastato statybos ir įrenginių įsigijimas yra ir didžiausi įėjimo į rinką barjerai bet kuriam rinkos dalyviui⁴.

(4) Pareiškėjas nurodo, kad iš visuomenės informavimo priemonėse skelbiamos informacijos matyti, kad Savivaldybė planuoja statyti ir vykdyti su kremavimo paslaugų teikimu susijusią veiklą per savo valdomą SĮ „Kapinių priežiūra“ (toliau – Bendrovė). Pareiškėjas taip pat nurodo, kad nerado informacijos apie Savivaldybės vykdomą ar vykdytą konkurencingą procedūrą dėl kremavimo paslaugų teikimo, o Savivaldybė nesikreipė į Konkurencijos tarybą dėl sutikimo naujai veiklai vykdyti išdavimo pagal VSĮ 56 straipsnį⁵.

(5) Pareiškėjas teigia, kad Krematoriumo patalpų pastatymas ir reikiamos įrangos įsigijimas prilygsta naujo verslo pradžiai, nes vėlesniam veiklos vykdymui (kremavimo paslaugų teikimui)

¹ Bylos 1 tomas, 1–5 lapai; 11–200 lapai; 2 tomas, 1–200 lapai; 3 tomas, 11–200 lapai; 4 tomas, 1–128 lapai; 141–179 lapai; 187–205 lapai.

² 2022 m. rugpjūčio 25 d. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. A-3077 „Dėl „Kapinės. Priežiūros tarnybos pastatas, vandentiekio ir nuotekų tinklai, apšvietimas, viešojo WC pastatas, drenažas, prekyvietė“ projekto koregavimo „A“ laida, keičiant projekto sprendinius. Kapinių, administracinės paskirties pastato su kremavimo paslaugų paskirties patalpomis, pastato Kauno r. sav., Rokų sen., Vainatrakio k. (kad. Nr. 5273/0006:354), nauja statyba“ techninio projekto patvirtinimo“.

³ Prieiga per internetą: <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2023-617729>

⁴ Bylos 1 tomas, 12 lapas.

⁵ Bylos 1 tomas, 2 lapas.

reikalingos nedidelės operacinės sąnaudos, todėl VSĮ 56 straipsnio nuostatos negali būti susiaurintos tik iki pačios faktinės veiklos vykdymo, t. y. oficialaus Savivaldybės sprendimo Bendrovę paskirti vykdyti veiklą ar vykdyti konkurencingą procedūrą tik po Krematoriumo faktinio pastatymo⁶.

(6) Pareiškėjas nurodo, kad, pastatydama Krematoriumo infrastruktūrą už mokesčių mokėtojų pinigų, Savivaldybė išsprendžia patekimo į rinką barjerus sau arba bet kokiam kitam infrastruktūros operatoriui, kuriam būtų perduota Savivaldybės išvystyta infrastruktūra. Todėl, Pareiškėjo nuomone, jeigu konkurencinga procedūra būtų vykdoma jau pastatytą Krematorių, būtų akivaizdžiai diskriminuojami tie rinkoje esantys subjektai, kurie galėtų patys pastatyti krematorių arba toliau tęsti kremavimo veiklą ir padengti Savivaldybės poreikį tokio pobūdžio paslaugoms, o konkursą laimėjusiam subjektui būtų suteikiama privilegija, nes jis neinvestavęs lėšų gautų visą reikiamą infrastruktūrą konkuruoti su rinkoje veikiančiais krematorijomis⁷.

(7) Šiuo metu Lietuvoje veikia 4 bendrovės turinčios kremavimo veiklos licenciją: Pareiškėjas, UAB Cremains, UAB „Gvatosta“, UAB „Cremains Vilnius“⁸.

(8) Pareiškėjas nurodo, kad su Bendrove konkuruoja laidotuvių ir su jomis susijusių paslaugų rinkoje, nes abu subjektai teikia šarvojimo (atsisveikinimo) ir su tuo susijusias paslaugas. Pareiškėjo nuomone, nors Bendrovė licencijos kremavimo paslaugoms teikti neturi, tačiau ją įgys po Krematoriumo sukūrimo, todėl Pareiškėjas ir Bendrovė yra potencialūs konkurentai kremavimo paslaugų rinkoje⁹.

(9) Pareiškime nurodoma, kad, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 5 punktu, Konkurencijos taryba tiria ir nagrinėja šio įstatymo, Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo ir kitų įstatymų, kurių laikymosi priežiūrą vykdo Konkurencijos taryba, pažeidimus ir taiko pažeidėjams šiuose įstatymuose numatytas sankcijas. Kadangi VSĮ numato, kad savivaldybės valdomos įmonės negali savo iniciatyva pradėti vykdyti naujos ūkinės veiklos, nes tokia ūkinei veiklai vykdyti būtinas išankstinis Konkurencijos tarybos sutikimas, Pareiškėjas daro išvadą, kad VSĮ 56 straipsnio nuostatų įgyvendinimo kontrolė priskirtina Konkurencijos tarybai. Todėl pareiškėjas prašo Konkurencijos tarybos atlikti tyrimą ir nustatyti, ar Savivaldybė, per savo valdomą Bendrovę įgyvendindama krematoriumo statybų projektavimo darbus, nepažeidė VSĮ nuostatų, prieš tai neatlikusi konkurencingos procedūros ir nesikreipusi į Konkurencijos tarybą dėl sutikimo vykdyti naują ūkinę veiklą išdavimo¹⁰.

(10) Pareiškėjas taip pat nurodo, kad VSĮ 56 straipsnio ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas yra atliekamas nebūtinai konkrečių sprendimų priėmimu (veikimu), toks pažeidimas gali pasireikšti neveikimo forma. Pareiškėjo nuomone, Savivaldybei neįvykdžius konkurencingos procedūros prieš Krematoriumo statybos darbus (ne dėl statybos darbų, o dėl kremavimo poreikio išpildymo), nėra ir nebuvo galimybių objektyviai išsiaiškinti, ar krematoriumo statybos darbai apskritai yra būtini Savivaldybei¹¹. Pareiškėjo nuomone, Savivaldybės neveikimas, t. y. statomas Krematorijus, savaime pažeidžia VSĮ 56 straipsnį ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnį.

(11) Konkurencijos taryba raštu¹² kreipėsi į Savivaldybę ir priminė jai apie viešojo administravimo subjektų pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. Atsakydama į šį Konkurencijos tarybos raštą, Savivaldybė nurodė, kad nėra priėmusi jokių sprendimų ar atlikusi veiksmų, susijusių su Krematoriumo valdymo perdavimu kitiems juridiniams asmenims. Savivaldybė taip pat nurodė, kad šiuo metu yra vykdomos kapinių, administracinės paskirties pastato su kremavimo paslaugų paskirties patalpomis, pastato Kauno r. sav., Rokų sen., Vainatrakio k., naujos statybos darbų viešojo pirkimo procedūros ir, planuodama savo veiksmus dėl šio pastato valdymo

⁶ Bylos 1 tomas, 13 lapas.

⁷ Bylos 1 tomas, 13 lapas.

⁸ Visi kremavimo veiklos licencijas turintys subjektai skelbiami viešai: <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kremavimo-veiklos-licencijos>

⁹ Bylos 4 tomas, 155 lapas.

¹⁰ Bylos 1 tomas, 3 lapas.

¹¹ Bylos 4 tomas, 147 lapas.

¹² Bylos 4 tomas, 136–140 lapai.

perdavimo kitiems juridiniams asmenims, Savivaldybė atsižvelgs į Konkurencijos tarybos pateiktas rekomendacijas¹³.

Konkurencijos taryba konstatuoja:

(12) Pagal Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 1 dalį Konkurencijos taryba yra valstybės įstaiga, vykdanči valstybinę konkurencijos politiką ir prižiūrinti, kaip laikomasi Konkurencijos įstatymo. Konkurencijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog Konkurencijos taryba tiria draudžiamus susitarimus, piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, nagrinėja pranešimus apie koncentraciją, viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų ar kitų sprendimų atitikti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus.

(13) Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 2 punktas nurodo, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jeigu tirti pareiškime nurodytus faktus nepriklauso Konkurencijos tarybos kompetencijai.

(14) Įstatymų leidėjas nenustatė Konkurencijos tarybai įgaliojimų atlikti VSI 56 straipsnio reikalavimų pažeidimų tyrimų ir taikyti sankcijų savivaldybėms ar jų valdomoms įmonėms už VSI 56 straipsnio reikalavimų nesilaikymą. Atitinkamai, Konkurencijos taryba neturi pagrindo pradėti tyrimo dėl galimo VSI 56 straipsnio pažeidimo.

(15) Pareiškėjo vertinimu, Savivaldybės veiksmai (neveikimas), kuriais ji neorganizavo konkurencingos procedūros ir negavo Konkurencijos tarybos sutikimo pagal VSI 56 straipsnį prieš pradėdama įgyvendinti Krematoriumo projektą (organizuodama Krematoriumo statybos darbų viešąjį pirkimą), pažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnį.

(16) Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalis nustato pareigą viešojo administravimo subjektams užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę vykdant jiems pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu, o šio straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

(17) Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 7 punkte nustatyta, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jeigu nėra duomenų, kurie leidžia pagrįstai įtarti Konkurencijos įstatymo pažeidimą.

(18) Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje yra pažymėjęs, kad tai, jog viešojo administravimo subjekto veiksmai neatitinka kitų teisės aktų reikalavimų, savaime nereiškia, kad buvo pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimai¹⁴. Krematoriumo valdytojas dar nėra parinktas ir net jeigu Savivaldybė jau būtų turėjusi kreiptis į Konkurencijos tarybą dėl sutikimo gavimo pagal VSI 56 straipsnį, šio straipsnio reikalavimų nesilaikymas pats savaime dar nereiškia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo. Tokie veiksmai (neveikimas) gali pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus esant šio straipsnio pažeidimo sąlygoms.

(19) Konkurencijos taryba savo praktikoje yra pažymėjusi, kad jei dėl viešojo administravimo subjekto sprendimų gali kilti sąžiningos konkurencijos laisvės ribojimo rizika, tačiau nėra konkretaus sąžiningos konkurencijos laisvės ribojimo, nėra pagrindo įtarti, kad yra pažeidžiami Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies reikalavimai. Analogiškos pozicijos laikomasi ir dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimų, t. y. nenustačius konkrečių sprendimų dėl privilegijavimo

¹³ Bylos 4 tomas, 180–181 lapai.

¹⁴ Žr. LVAT 2014 m. rugpjūčio 21 d. nutartį adm. byloje Nr. A⁵⁰²-308/2014, *Lietuvos edukologijos universitetas prieš Konkurencijos tarybą*.

ar diskriminavimo, nėra pagrindo įtarti, kad yra pažeidžiami Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimai¹⁵.

(20) Neatmestina, kad gali kilti sąžiningos konkurencijos laisvės ribojimo bei diskriminavimo rizika dėl to, kad pastačiusi Krematoriumą Savivaldybė gali priimti sprendimą pavesti šios infrastruktūros valdymą ir kremavimo, laidojimo bei susijusių paslaugų teikimą Bendrovei neorganizuodama konkurencingos procedūros ir tokiu būdu ribodama (iškraipydama) konkurenciją kremavimo, laidojimo bei susijusių paslaugų teikimo sektoriuje. Tačiau konkretaus sąžiningos konkurencijos laisvės ribojimo ir diskriminavimo šiuo metu nėra pagrindo įtarti, kadangi Krematoriumo infrastruktūra dar nėra sukurta ir valdoma Savivaldybės paskirto subjekto, o Savivaldybė nėra priėmusi jokių sprendimų, susijusių su Krematoriumo valdymo perleidimu¹⁶. Pareiškėjas niekaip konkrečiai nepagrindė, kaip Savivaldybės sprendimai inicijuoti Krematoriumo statybą apribojo Pareiškėjo galimybes toliau teikti kremavimo, laidojimo bei susijusias paslaugas.

(21) Konkurencijos taryba neturi pagrindo šiuo metu preziumuoti, kad ateityje Krematoriumo valdytojas vykdys ūkinę veiklą įgijęs pranašumą dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus pažeidžiančių Savivaldybės veiksmų. Valdytojas gali būti atrinktas konkurencingos procedūros būdu, tokiu būdu užtikrinant, kad dėl Krematoriumo valdymo galės varžytis visi kremavimo paslaugų teikimu suinteresuoti ūkio subjektai, įskaitant Pareiškėją.

(22) Dėl Pareiškėjo teiginių, jog Savivaldybės pastatytą krematoriumą valdyti atrinktas subjektas įgytų pranašumą, net jeigu jo atranka vyktų konkurencingos procedūros būdu, nes jis nepatirtų infrastruktūros sukūrimo kaštų¹⁷, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad Europos Komisija laikosi pozicijos, jog iš viešųjų lėšų sukurtos infrastruktūros valdytojas įgyja pranašumą tik tuo atveju, jeigu mokamas mokestis už teisę eksploatuoti infrastruktūrą yra mažesnis nei mokestis, kurį jis mokėtų už panašią infrastruktūrą įprastomis rinkos sąlygomis. Europos Komisija taip pat nurodo, kad ekonominio pranašumo suteikimo infrastruktūros valdytojui galimybė gali būti atmesta tada, kai valdytojas atrenkamas konkurso būdu¹⁸.

(23) Todėl šiuo atveju Konkurencijos taryba neturi pagrindo manyti, kad konkurencingos procedūros dėl kremavimo, laidojimo ir susijusių paslaugų teikimo bei Krematoriumo valdymo organizavimas po Krematoriumo sukūrimo neužtikrintų sąžiningos konkurencijos ir suteiktų privilegijas konkursą laimėjusiam ūkio subjektui.

(24) Įvertinusi aukščiau paminėtas aplinkybes, Konkurencijos taryba konstatuoja, kad nėra duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimą.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio ir 24 straipsnio 4 dalies 2 ir 7 punktais,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl Kauno miesto savivaldybės sprendimų ir veiksmų, susijusių su krematoriumo statyba, atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos arba nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje *kt.gov.lt* dienos, atsižvelgiant į tai, kas įvyksta pirmiau.

¹⁵ Žr. Konkurencijos tarybos 2023 m. vasario 14 d. nutarimo Nr. 1S-25 (2023) „Dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl Lietuvos architektų rūmų ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“, 26 pastraipą; Konkurencijos tarybos 2021 m. sausio 11 d. nutarimo Nr. 1S-2 (2021) „Dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl Palangos miesto savivaldybės veiksmų ir sprendimų, susijusių su daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administravimo ir priežiūros paslaugų teikimu, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“, 39–45 pastraipas.

¹⁶ Nutarimo (11) pastraipa.

¹⁷ Nutarimo (6) pastraipa.

¹⁸ Europos Komisijos pranešimas dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (2016/C 262/01), 223 pastraipa ir 90 – 96 pastraipos.

Pirmininkė

Jolanta Ivanauskienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 188668192, Jogailos g. 14, Vilnius 01116
Dokumento pavadinimas (antraštė)	ATSISAKYTI PRADĖTI TYRIMĄ DĖL KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS SPRENDIMŲ IR VEIKSMŲ, SUSIJUSIŲ SU KREMATORIUMO STATYBA, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-08-01 Nr. 1S-118 (2023)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jolanta Ivanauskienė, Pirmininkė, Konkurencijos tarybos nariai
Sertifikatas išduotas	JOLANTA IVANAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-08-01 13:53:47 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymeje nurodytas laikas	2023-08-01 13:54:05 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-06-09 17:30:35 – 2028-06-07 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 11:01:17 iki 2024-12-19 11:01:17
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.71.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-08-01 14:16:00)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-08-01 14:16:00 Dokumentų valdymo sistema Avilys